

ВІРА БОБК

ЗІРА
ПРОКДАНА

ВІРА БОВК

ЗОРЯ ПРОВІДНА

ВИДАВНИЦТВО «МОЛОДЕ ЖИТТЯ»

МЮНХЕН 1955

Обгортка Зої Лісовської

МОЇЙ МАМІ

Druck: Paul Müller, München Hirtenstr. 15

ВІРА ВОВК

Мої батьки — старого роду,
Та кров моя — червона кров.
Гуцульсько-бойківська порода
Одвертий погляд шле з-під бров

Низьких і рівних, як бувають
Над Рибниць зеленню кладки;
Чоло пряде думки й ховас
На віно за тонкі складки.

Каштани хвилями спливають
На готику вузькавих пліч,
І щось дитинне промовляє
В устах округлих; з ясних віч

Дме простір від Карпат по Анди,
Хоч знайдеш в них, як епітет,
Що чайові плекав троянди
Мій дід — священик і поет.

9. 8. 53

ВОЛОШКОВИЙ ПЛАТОК

Взяла я грудку землі у жменю,
Перехристалась, пішла у світ.
— Дзвеніла сотня пісень у мені,
Горіло сонце — червоний квіт.

Ще мерехтіло з сіней у хаті,
Як волошковий платок мені,
І так хотілось мій світ лишати
І коло баби припасти ніг.

Та плай — мов легінь — простяг до мене
Рамена дикі від сонця й бур;
— Пішла я тихо, як наречена,
І волошкову взяла журбу.

1. 6. 49

ДО НИВИ

Не пести мені ніг незабудьками,
Бо забути ніколи не зможу я.
Не ридай цвіркуневою скрипкою,
Хоч не знаю, чи ми ще зустрінемось.
Заховай ці пісні, що співала я,
В голівки запашні конюшин твоїх.
Так люблю я твої шовко-килими,
Не для мене — вже скоро — постелені.

28. 5. 49

Я ПЛАЧУ СЛЬОЗИ ЧЕРЕШНЕВІ

Чому пішла я геть від тих
Зелених яблунь, груш похилих?
Ще гагілковий спів не стих,
Чічками грають небосхили . . .

Пішла у світ — був рівний плай —
За сонця заходом вишневим.
О Черемоше, ти не лай,
Я плачу сльози черешневі . . .

1. 6. 49

ГУЦУЛКА

Сонічко-писанко,
Гори тризубаті,
Боре-колісанко
В зорянім багатті,
Каменю Писаний,
Скрипко Черемошу!
— Тугу неписану
Збавити не можу.

3. 6. 49

П О В С Т А Н К А

Я нишком прокралася з хати.
Вернула мене з-за воріт,
Щоб хрестик на грудях припняти.
Світало над нами вгорі.

«Дасть Бог, я вернуся ще, Нене!»
— Гукнула удруге назад
Поріг цілувати свячений,
Де матірня впала сльоза.

1949

ЗОЛОТІ ПІДКОВИ

Рукави пацьорковані,
Г'єрдани понад бровами —
Вже для мене мальовані сні.
Я конем та підкованим
Золотими підковами
Почвалала в далекі світи.

Небосклони багрилися;
Я підкови на згарищі
Погубила, як стежку, в імлі;
Черемошем котилися
Розтрембітані жалощі,
Наче докір, за мною услід.

Так вже сонце заходило
На червоно розписане,
Як пішла я безплайно, мов звір.
Тільки думи проводили:
Рідний гріб неволоисаний
Там лишився під цвітом сузір.

1949

ВОЗВІЩЕННЯ

Блистіла річка, як гердан,
Гей Черемош, а не Йордан.
    Поклони біла до ікон;
    Прилинув янгол з рушником:
«Марічко-чічко, впаде сніг
І прийдуть ясні легіні,
    Закурять запашний ладан,
    Бо ти є Бога молода.
До Йсуса твого припадуть,
Заграють красно коляду,
    Поставлять з воску три свічі,
    В кошелік бриндзю й калачі,
Дівки дадуть кукол йому,
Як сарнятко на руки ймуть.
    Ти Йсуса, як свічник, неси,
    Бо він — то твій і Божий Син!»
Марічка: «Господоньку мій,
Амінь словам твоїм, амінь!»

15. 7. 53

ІСУС — КЕРМАНИЧ

Коноплі виткала Божа Мати
На пелени.
Ялинку Йосиф пішов рубати
Звеселений.

Співає буками — сопілками
Та й грабами:
«Ісус ме гратися коло тами
Дарабами.»

Вже добру вістоньку сніговія
З Карпат несе:
«Гей, буде Ісус та легінії
Керманичем!»

28. 7. 53

РІЗДВО

Всміхнися, Мамо! На Троїх колінах
Проснулось нині дороге Дитя;
Його загрили сарни і ягня,
Як догорали в вогнищі поліна.

Прийшов і князь, і воїн, і чумак
Розпромінити личенько дитяче,
Та й розстелили взори мерехтячі,
Пшеничні ядра і пахучий мак.

Лягає ніч на вбогім оборозі
І світить мирно уставками зір.
Усе: і янгол, і пастух, і звір
Клякає тихо на Твоім порозі.

6. 12. 52

ПЕРЕД ЯСЛАМИ

Перед Твоїми яслами, малий Ісусе,
Стоїть багато білих і чорних овець,
З якими Ти любиш ігратися.

З їх кучерів Твоя Мати пряде довгі нитки,
Тче Тобі з них капчурі і чорно-білі бесаги
На дари від святих Трьох Царів.

Перед Твоїми яслами, малий Ісусе,
Поклякали лагідноокі сарни і дужі олені,
Що розказують Тобі верховинні легенди.

Вони дихають тепло на Твою сорочечку
І дарують Тобі своє пахуче сіно,
Бо надворі скрипить сніг під постоломи.

Перед Твої ясла, малий Ісусе,
Приблукало примерзле мале вовчєня,
Перекинуло Твій ящик, лизнуло Твій борщик

І скочило до Тебе на м'яку пеленку.

Мати Божа сплеснула руками:

«Ой горєнько! Воно мені Синка подряпає!»

Але мале вовчєня дивилось на неї сумнооко:
«Всі мене гонять, нікому я непотрібне,
Раз найшло тепле лігво — невже проженеш?»

Мати Божа всміхнулась, порскнули сміхом ангели:

Ісус притулився до сірої вовчої вовни

І — задрімав. Заграли дудки й сопілки.

ГУЦУЛЬСЬКІЙ МАТЕРІ БОЖІЙ

Яркі верети простели
На царини, густі зарінки,
Щоб квіття, як ітимеш дзвінко,
Було тобі за постоли.

Ось для Ісуса сережки! —
Ми вибігли назустріч з хати
Тобі маївку трембітати
І класти хусти на стежки.

18. 8. 52

MATER DOLOROSA

Як олені потомлені,
Думки біжать;
Не маків цвіт п'ятном в лані,
Лиш кров і ржа.

Пил ноги жре, мов мачусі,
Під п'ятами,
Смереки здаля бачуться
Розп'ятими.

Повірить хто Марії тій
Засмученій,
Що Син за чуда мріяні
Замучений?

Схилився день до заходу,
Як соняшник.
Цить: сльози, Діво-ягодо.
Ще ранішні...

7. 8. 53

УСПЕНІЄ

Ішла усміхнена, погожа,
Стомилаь шепотом трави:
Заснула в зіллі Мати Божа;
Зійшли роменом рукави.

Співати станули тополі
І розливатися ставки
Зворушені, бо серед поля
Розквітли маком уставки.

23. 6. 53

ВОЗНЕСЕННЯ МАРІЇ

Повисли, наче жемчуги,
На тобі виноградні грона,
І жовте жито — як корона,
І пояс витканий з дуги.

То вишивали всі святі
Це плаття в барвах дерну й глогу;
Біжать до Йсуса босі ноги, —
Тяжкий тепер капчур п'яті.

15. 7. 53

О Р А Ч І

Повисло синє шатро над нами;
Лоскоче вітру гіркий пах;
Заждім за сонцем і боронами,
Аж розіллється срібло серпа.

Як плугом день нам надавив жмені,
Сіє місяць серпом на нас;
Буде родити земля ячмені:
Осанна! Збіжжям ітиме Спас!

9. 12. 52

МОЛИТВА

Маріє, квітко мудрого Єгови,
Клонюсь тобі до тих смуглявих ніг,
Що не топтали український сніг,
Молюсь тобі, обличчя горіхове.

Ти, що зорею світишся над нами
І ласку ллєш, мов переповний дзбан,
Благослови наш непочатий лан
Твоїми, Мамо, добрими руками.

Хай весело зерно нам забує,
Хай захвилює шестигранний колос,
Як вітер в ньому, повному, затоне.

Проснулись женці, обрій вже світає,
Маріє-Діво: сонце доокола
Тобі малює золоті ікони!

14. 5. 51

ДО ХРИСТА

Вже стільки літ, як люд мій безупину
Підносить хрест раменами Симона,
І давить древо, і пече корона
Моїх братів, розп'ятий Божий Сину!

Вже стільки літ! І сестри — як калина
Ідуть сумні крізь будяки й тернину,
Щоб дати — їм! Вероніки хустину,
Вишивану в передсвітні години.

Громи б'ють мідні, тнуть холодні тучі,
Роздертий килим вівтаря багріє,
Настав вже час, клеочуть Богом хвилі!

... І діви, що олій несуть пахучий,
В трираменний свічник закам'яніють,
Як знайдуть білий цвіт в пустій могилі.

16. 5. 51

ЖАННА Д'АРК

Народ мій жде, схиливши сумом віти,
Сувору діву з прапором лілей,
Щоб принесла не пальму, не слей,
А меч твердий, що крас самоцвіти.

Щоб станула Почаївська Пречиста
Над вірним людом сонцем золотим,
Розкрила ризи шатрами над ним.
... А діві мідне з куль дала намисто.

Прийди, легендо, сколихнути дзвони,
На межі класти лицарів грізних,
Що блискавиці кидали б з-під вії.

І піднеси бароккові колони,
І поведи врочисто через них
Владаря знов до світлої Софії!

12. 6. 51

В ЗАПАХУЩИЙ ТРАВЕНЬ

Благословенні зруби й полонини,
Що вас я хочу в безнадійні ночі!
Як добре — там — шукати зір пророчих,
Дзвонити тугу дзвоникам в долинах,

Де сходить сонце, як тюльпан, багрове,
Купають роси довгокосі трави,
І всюди, всюди в запахущий травень
Суниці зріють зо святої крові.

18. 5. 51

Т Ю Д І В

Як добре там гукалось між горбами,
Купалось ноги в гущі мокрих трав!
Щасливий, хто не сіяв, не орав
І лиш дзьобенку наповняв грибами.

Минали дні, як по ріці дараби;
Скосили женці наш ланок вівса,
То й Буковина спалахнула вся
В пожарах бука, мідолисті граба.

Вночі лягала золота імла,
(Бо небо гнулось, в червінці багате,)
І про нову нам снилося прогульку.

А десь, у дебрах, папороть цвіла,
І зорі гей! кресали об Карпати,
Щоб запалити Довбушеву люльку.

27. 5. 51

В Р А Н Ц І

Ходи зі мною в соняшні намети;
Уже скотилась досвітня зоря
В криницю снів, де ніч голубовія
В волосся тиче золоті вогні.

Ходи зі мною, поки по кременях
Сопілкою холодні хвилі йдуть,
Цілюють обрій яблуневі рожі
І сміх з горбів лунає та долини!

7. 5. 49

ДРУЖБА

Так добре з тобою іти по дзвенячих каменях,
Ремінню сандалів додати незримо крило,
Наситити ніздрі зеленим весняним кадилом,
Налляти в зіниці веселкову, юну красу,

Сховати у серці пряму, наче стьожка, дорогу,
В вишивану ніч загорнути холодні тіла,
Засмаглі уста напоїти вином сопілковим,
В порожню долоню покласти розпалений квіт.

25. 9. 52

СКРИПКА І ОРГАН

В камінних храмах — срібні гурагани:
Дрижать в вітражах, миготінні свіч,
Святим суворим промовляють з віч,
Горять Господнім голосом: органи.

А десь — вікно; і скрипка м'яко плине,
Немов пряде нам пряжу золоту,
І кожний день: погоду чи сльоту
Розказує щось голосом людини.

Стрясають квіттям білоцвітні сливи,
Бузок пахтіє з синього заріччя,
І небо — повне лагідних отар...

Ти будеш сам зі скрипкою щасливий,
А я піду, горіючи, як свіча,
За голосом органу з диких хмар.

9. 6. 51

СРІВНА ПІСНЯ

За топірцем манджає білий день,
І ніч готує повну зір макітру.
Весняні труби затрубили; йде
Моя весна назустріч вітру.

Остався — там — чічками битий плай
І чорний бір, що витканий казками, —
Шукаю вишивкового тепла;
Тулю до серця сірий камінь.

Новий вже обрій хилиться, мов тин,
Нові шляхи мені сміються дрібно.
Я скарб взяла з собою лиш один:
Глибоко в грудях пісню срібну.

18. 5. 49

ПРОЩАННЯ

Вже літо латашів назолотило,
І поставали на каштан свічки;
Мій слід розвіють трави синім пилом,
Погнуться вслід берези, мов стрічки, —

І більш нічого. Як ітиму, може,
Почепиться метелик з пелюстків
У кучері мені, й найраньша рожа
Нагне уста мальовані — без слів.

28. 5. 49

СМЕРТЬ ТРОЯНДИ

Гине троянда; в тиші вечірній
Вітре, не бур їй святочних хвилин!
Хай докривавить, сонцеві вірна,
Все, що розквітло: мед і полинь.

Дні будуть зріти, але не наші...
Ой, не кропися так рясно, росо!
Гине троянда; чаша по чаші
Тоне у м'якість півтемних красок.

21. 11. 53

ПЕРЕД ПЛАВБОЮ

Ще заходять зорі в жито,
Щоб колосся довговіе
І задуману волошку
Плинним сріблом лоскотати.

Ще надворі місяць ходить
У трояндах Оріона,
Ще снуються білі смуги
Понад гаєм кучерявим.

Вранці-рано все розтоне:
Оріони і троянди,
І міцний остане вітер,
Ясне плесо, дужі весла.

8. 6. 49

ПАРИЖ

Ти — Салямбо з волоссям фіолетним
Весняних ночей, — незбагненна врода,
Комета золота і перелетна.

Ах, я вінчалась у твоїх городах
З розетами святої Нотр Дами,
Закохана у Лувр і сонні води.

Краса твоя розкрилася, як брама,
Як спілий гвоздик, пахом переповний,
У вирію поміж двома світами.

26. 5. 49

П І В Д Е Н Ь

Хай Сезан собі малює
Пастелєву, мрячну зелень:
Я горю тепер стобарвно,
Мов Гогєнова палїтра!

— Там ще луком люд полює,
На камінних жорнах мєлє,
І богам розквітлї барви
Сєред сонця й сєред вїтру.

1. 6. 49

ВЕЧІР

Болером тут вечірні дзвони
Гарячий подих ллють полям,
Як сонце — яблуко червоне
У світі, що — палітра з плям.

Та я чомусь люблю в природі
Дощів тугих здорові сни
І сонце, що усе городить
Тим чистим обрисом міцним.

12. 6. 49

БРАЗІЛІЙСЬКА НІЧ

Сад — одна орхідея,
Квіти з пахощів в'януть,
Місяць — рожа розквітла
Тоне в своїй пурпурі.

Ніч, мов Анітра, шалена:
Самба, баян і болеро!
Сіла мідяним на небо
Музика Скорпіоном.

Серце, які твої мрії?
Геть же, музико млосна!
— Жде, до зоріння привиклий,
Дух на контури гострі.

6. 8. 49

ЧЕРВОНИЙ МІСЯЦЬ

Тут ходить місяць догори рогами,
Як у моїм найкращім сні:
Червоний місяць Гварані*.

Сторожить спокій колірові брами
Манастиря. Черниць статуї
Шумлять лиш рясами, як туї.

Та я горю в рожевих фльоксу рамах
Музично. З-під лукастих брів
Так ти над скрипкою горів.

7. 8. 49

---

*) Індійське плем'я

В М А Н А С Т И Р І

Святі обличчя з тихих стін
На мене дивляться добряче,
Як я кладу уста гарячі
Цілунок на твоїм листі.

І сонний вітер лиш один   •
Говорить шепотом зо мною;
... Цитрини стигнуть за стіною,
В городі з барв і самоти.

9. 8. 49

Ф У Г А

Суво́ра фу́га чо́тиригласна
Летить увечір в гарячий сад,
Де розлилися мімози пахом
І темно кактус зачервонів.

Вона- чужинка незрозуміла
Палетним барвам в саду яркім:
Тут помаранчі рам'ям здрігають
Й кидають овоч, немов зорю.

Незнаний ангел чотирикрилий,
Богиня, може, далеких снів,
Та не фіговим деревам сонним
І довговіім статуям пальм.

5. 8. 49

ОРХІДЕЇ

Хто різьбив ясні тіла
В білім мarmorі й порфірі?
Як надхнула, повна віри,
Вас життям кора гнила?

Не найти до вас ключа.
Заплелася втричі гуща
І вкриває ненасуцне
Чудо несвятим очам.

24. 6. 53

НАД МОРЕМ

Як вечір котить зоряні лявіни
На океану довгі береги,
Душа співає з туги і нудьги
За рідним морем, де біліші піни.

Хотілося б умерти на заранні
Й воскреснути, щоб втомленим ногам,
Де хвилі б'ють поклони берегам,
Лиман зелений пільгу дав останню.

1952

AS FAVELAS*)

Бідний мій Боже! Як росте
Смуток на землі.
Роси на голих горах
Не гасять жаги Кальварії.

Про Твої рани говорять
Зорі в сузір'ї Хреста,
Фіолетний страсний цвіт
І плач нової Магдалини.

Наш день починається завжди
Знаком смерти. Тільки часом
Находимо в лісах орхідеї:
Символ Воскресення Твого.

3. 5. 53

---

*) Дільниця убогих негрів на оточених горах Ріо де Жанейро.

ДО ОДНОГО СВЯТОГО

В старих сандалях, волосяній рясі,
Ти йдеш крізь город на гарячий брук,
Підносиш білість непорочних рук
Благословенням на брудне і красе.

Уста твої молитва розхилила;
Шукає око наднебесних зір.
А скрізь юрба, немов столикий звір:
Поклін і сміх із сопухом і пилом.

Та ти прийшов до неї, щоб у днях
Страждань з гріха, заломання і смерти
Нести Христа передсвітні ідеї.

Так на гнилих і порохнявих пнях
У пралісах тропічних, непродертих
Цвітуть для Бога білі орхідеї.

14. 2. 51

У ГАВАНІ

(Ніні)

У гавані південній, голосливій
Спочили два великі кораблі;
По бурі дикій, по нічній імлі
Вони зустрілись: тихі і щасливі.

Глибокий досвід і безмовна велич
Світили з ліній гострих і ясних:
Гляділа смерть недавно ще на них
Так чорно, як на перші каравели.

Чому ж лишають острови і квіти
Й завжди пливуть в громи і блискавиці
На схід і захід, у сталеву даль?

Бо хвилі — срібні, бо солоний вітер,
Бо знов пробують крил надморські птиці,
Бо сонце — раменисте, як кораль!

19. 5. 51

НА СКЛОНІ ЖИТТЯ

Ще прийде час, немов холодна криця:
Гіркий досвід питимеш щодня,
Скарбів твоїх ще сповнена криниця
Дуднітиме порожньою до дна.

Останні перли в заціпій жмені,
Під серцем гріті в хвилях зоряних,
Остануть, може, й колосом ячменю
Чоло похилиш стомлене на них.

Як перше, будуть дні золотокрилі,
Рум'яні весни, — але не для тебе:
Відплинуть ріки, висохнуть моря.

Та пісня, що не гине у могилі,
Пірне угору розірвати небо,
В долоні Бога впасти, як зоря.

12. 3. 52

М Е Т Е Л И К

В повільних, княжих ритмах
Метелик, анілева чаша,
Спустився на моє рам'я.
Але я не хотіла надужити довір'я
І простягнути свою долоню.

26. 2. 54

«Справжнього золотаря бачу в людині,
Що знає ціну дешево купленого самоцвіта».
Рабіндранат Тагоре

САМОЦВІТ

Ти є жемчуг, моя рідна, і я добув тебе
За низьку ціну:
За одну пісню, може — нізащо.
Сам вже не знаю, за що ти стала моєю.

В кожному випадку не мав я дзвінкого золота,
Що часто ялозить руки і хулить духа,
Бо мої скарби були ті, що нарцизів у полі,
І мій шпихлір шпихлірем птахів надворі.

Але ти ждала безчасно на мене,
І добра доля нас з'єднала
З нестримного хотіння: дарити.
Освіти ж моє сіре життя, самоцвіте!

20. 6. 53

ТРОЯНДИ

Якби усі ці полум'яні гори зі сходу до заходу
Під м'якістю вечора були мої,
Ти знаєш: більше я не могла б бути їхньою.

І якби ті смеркові долини зі своїми
Темнооксамитними відтінями фіолету й цинобри
Були моїм твором,
Я не здолала б їх глибше відчути.

Але тобі росте моє чуття з усіма днями життя.
Бо все відчиняється ступнево під твоїм доторком,
Як ці пуп'янки троянд, схожі на об'явлення.

14. 6. 53

О Ж И Д А Н Н Я

Ніколи не ждав я на тебе під вечір
Так радісно, люба. Повір: так зоріють
На провесні скиби на сонце, що дарить.

Приходиш на тихих ніжках голубів,
М'яка, як сніжини, присутність твоя,
Пройдешня, як з інею квіти на шибі.

Лиш часом здається, що тихо бринить нам
Viola d'amore, старий інструмент;
Сплітаються руки, як синя повійка.

Угорі ж нам радять всезнаючі зорі
Невроджене завтра. І Бог каже: «так».
— Молюся безслівно й не знаю, про що?

13. 6. 53

«Ліпи, як хочеш, з моєї перепаленої пристрастями глини
смертельної

Святу статую на свій олтар».

Рабіндранат Тагоре

ПАЛЕНА ГЛИНА

О, щоб я була благословенною овочем осінню
І могла розстелити перед тобою всі дари
В безмежнім багатстві й не потребувала слів!

(Поети — бідні, бо вони не можуть ніколи
Гріти свою тугу при серці;
Вона пливе їм над чашу уст).

Та всеж таки: я не знаю, яку мову
Вибрати невимовній простоті твоєї душі,
На скромне признание хочби.

Висохло джерело, що холодило мої уста.
Як срібнокорий граб, вдарений смертельним променем,
Як осінні виноградники, спалює мене полум'я. —

Але я хочу очистити своє тіло в святім вогні,
Щоб хоч у попелі бути чистою перед тобою:
Палена глина, на статую твого вівтаря.

„Uraltes Wehn vom Meer, ...
O wie fühlt dich ein
Treibender Feigenbaum
Oben im Mondschein ...“

R. M. Rilke

ПУЧНЯВІЄ ФІГОВЕ ДЕРЕВО

Будь при мені, як місяць
Кладе на нас свою срібну шату:
Спокій довкола освячує нас, простір еднає.

(Пригадуєш далекий ludus paschalis
В амфітеатрі? Як дуже нам було треба
Святости й простору!)

Тоді ми станемо статуєю
В саді, бо настрій бере все неважне геть.
Любовною статуєю під поломаними
Гребенями гір і далекими світлами,
Що нічого про нас не знають.

Невже ти їм невідома?

Плянети кружляють довкола тебе,
Летючі зорі, що креслять небо, падають
В твої долоні, з твого
Волосся темносині встають долинні мряки ...
... А вгорі над нами пучнявіє фігове дерево.

26. 6. 53

БАЖАННЯ

Але часом я хотіла б торкатися тебе так,
Як кульбабине сім'я землю. Бажала б,
Щоб ти дивився зі мною в лагідні очі сарн,
Щоб земля була повна запаху чорного хліба
І мирного кликання корів,
Багата в дитячі голоси й очайдушні речі.
Або щоб у холодні сходи сонця
Ми мандрували через зимове плоскогір'я
Убогим одяг і їжу нести,
Або шукати загублені вівці на скелях.
— Без прагнень; щоб небо
Не лякало нас своїми просторами,
Тільки приносило пільгу;
Щоб ми не ставляли Богові питань,
І щоб усе було добре.
Щоб нас зустрічав вдома теплий погляд з ікони,
Тихе світло червоної лампадки,
Спокій святих і порядок вишивок.

4. 7. 53

ДАРУНОК

не маю для тебе подарку,
о всі речі — замалі, щоб тобі дати, —
То мусіли б бути: комета, янгол, чудо);

ле таки я соромлюся й кришу
хліб, щоб закрити
двері моїх долонь.

и може молитися б мені, як у середньовіччі,
коли віруючих молитви
ставали трояндами, ризами, коронами
для Марії і малого Ісуса?

ак, я хочу молитися Тóму, хто загорнений в сонце,
о молитва є звідні мости, веселки, аркади,
до лучать тих, які люблять, у чистім сузір'ї.

ін, Всемогучий, що підносить свій довгий крок через гріх,
може ширити, як у Давида і Бетсаби, переказані міри,
бо впасти на багатих у серці, як склепіння катедралі.

óму я хочу молитися,
то знає нас глибше, як ми себе,
то сказав нам розкрити чаші, як тюльпанам;
удьмо, як спраглі дзбани,
до ждуть на росу Його ласки.

Він зробить нас криницями, що дають і не розливаються,
Полінами, що горять і не попеліють,
Колибами, що хоронять, дорогами, що не перехрещуються,
Овочевими деревами, колоссям, чорноземом, сіллю.

Амінь.

1. 7. 53

МАНДРІВНИК

Куди, куди жене тебе воля, нестримний мужу?
В твоїм волоссі кубляться дикі вихри,
Негода зуживає твоє обличчя, як скелі,
Твої вічі паляться, як ватри на полонинах.

Візьми мене зі собою, як жасмин на кресаню,
Візьми мене, як синій місяць над своєю щоглу.
Я — куц бузини, що заслонить твою шинелю,
Я — глиняний кухоль для твоїх твердих уст.

Останься, останься, химерна дитино,
Я — не казковий лицар, не корсар;
Всі мої скарби — розбита рушниця, корабель, що тоне,
І ах! Ще обрушина сонця, що смеркає.

17. 11. 53

В Е Ж І

(І. В. М.)

Що хочеш знати? Що мої дні
Розсипаються, як вівці без пастиря,
І що я гріюся до гарячих барв вишивок?

Де є моя старобіблійна Рута, що сказала б:
«Твій Бог є мій Бог, твій люд — мій люд,
Я прив'язу ремені мого мандрівного сандаля
до твоїх».

Тоді я вірила б, що мій плай битий айстрами,
не камінням,
Що живуть ще добрі легенди;
Усе стало б нараз просте й привітне, як у казці.

... Але сама стримить у хмари морська вежа,
І хвилі розбивають на ній свої корони,
Коли вона шле світло далеким каравелам.

16. 11. 53

СИМФОНІЯ

Не бийте в долоні, не зривайте мене з Кассіопеї*)
до низин.

Якби ви знали, що ви чули, ви стали б німі,
як в'язи,

Підняли б угору рамена обняти висоти,
Ждали б блискавиць, як цитр многострунних,
Хотіли б згоріти тепер, тепер!
В полум'ї святих язиків.

Ви не вмієте бути келехами магнолій,
Нема в вас ні чистоти, ні зоріння на роси,
Нема в вас ласки: взяти святе у жмені.
Як гірко бути пророком безликої юрби
І промовляти до неї словами
Дзвінкої, нечуваної мови.

23. 2. 54

---

*) Сузір'я

СЕСТРИЧЦІ

Де ви: сокирки, сторчики, півники*),
Поховалися від нас?
Вже не гомонять бурі гори, як кобзи,
Потоки не стрибають по лупакових цимбалах.

Вітер ласився до нас, як вовчур.
Ми гнали його від себе, а він пручався,
Як пручається Черемош під Сокільським,
Або вдолі за лукавим Греджином.**)

Скажи, сестричко, коли знов
Підемо збирати малини на Чугу,***)
І коли постелить нам тінь запашну
Кріслатий волоський горіх на дідівським подвір'ї?

26. 2. 54

---

*) Квіти

**) Круча

***) Гора

МРІЯ

У місяць теплий, у зористу нічку,
Хотілося б сісти з тобою на призьбі
І прясти дружбу чарівним веретенцем.

І мальвами забagriла б стрічка твого волосся,
Рвучкою свіжістю дзвонив би твій голос,
І ми були б знов у своїй хаті.

Згадалося б стільки терпкого,
Але воно мало б посмак сильного зілля,
Воно пашіло б шальвією тюдівських квітників.

І багатолісті груші шелестіли б: «Ой ходить сон»
Для твого кучерявого синочка,
Що заснув би, гойдаючись, на моїх колінах.

14. 2. 54

ПОДРУЗІ

Ти вся ще — юна бузина, подруго.
Лишаєш первісний посмак на своїх малюнках,
І несмілість твоя непогодима із смуглявістю
І волоссям, як бойківська смола.

Покладено стриманість у бровах — крилах кавки
І добрих устах, тесаних по-селянськи,
як писанники на Покутті;
Вірю, що ти міцна посуда на міцний мед мистецтва.

26. 2. 54

ЗАХІД У ПАРАНІ*)

Пінейри,**) мов семираменні свічки,
Позапалював вечір; перелилася соняшна лява
За кобальтову гору. Дзвони: Богородице Діво...

Сумерк наляг жорнами на душу.
Далеко понесли нас пригоди, пориви,
Сіяти наше й збирати чуже на чужих ланах.

Бувають хвилини холодної краси,
Коли Ти, Боже, мовчиш. І кривавиться заходом серце:
«Елі, елі, ляма сабахтані!»

20. 12. 53

---

*) Південно-західня частина Бразилії

***) Дерева, схожі на велетенські сосни

НАДІЯ

Не кажіть, що це гріх проти Духа: безмежне хотіти,
Ждати чуда, як ранку в бузку, ластівок і веселки;
Та ж у вас ні зерна-окрушини надії немає.
Ви потонете в море, поставивши стопу на хвилю,
А я буду співати до струн золотих, як Давид!

І молитимуся вівтарям навколішках, як проста дитина,
Що черпає не з книг, а з душі молодої полонки.
Вранці сонце піде, сміючись, за моїми плугами,
І посипляться зорі вночі з Божих жмень,
як зерно, в мої скиби.

18. 12. 53

ПРОХАННЯ

Не спускай свої вії й не проходь, як тіль евкаліпта,
Бо ще цвітуть нам на скраю неба красолі,
Такі гарячі, як на тюдівських верхах.

Так, може проходить велике чуття із літом,
Несе за собою свіжість і забуття
З бандурами, танцюючим кроком.

А потім ніч затирає сильні пориви;
Лишає солодку втому й шепіт між листям
І єдину журбу: за хлібом ячмінним.

Та все ж таки не минай мене безслівно
І не проходь, як тіль евкаліпта,
Що лишає жагу на спраглих устах.

?. 2. 54

РОЗРАДА

Ти не дивися на мене очима, повними рос;
Твої пальці торкають моєї душі, як арфи,
Ти колишеш її глибокими хвилями moll.

Яка печаль: пізнати тебе у задуманих тисах,
Розуміти алюзії заходів і пахи вологої глини;
Ти живеш ще первісним духом, без ватр, як вони.

Ідім проти вітру; десь нам розквітла розрада
В королівках багатих, болотяних азелях, —
Може витопчем стежку крізь ліс до незнаних осель.

Все ж таки є ще в нас сміх, що має звук доброї міді,
І зір наш п'є у себе багатство природи
В кармінах і охрі під вечір.

15. 2. 54

ЛЮБОВ

Коли ти при мені, здається мені, що стою в високому лісі:
Спокій перед слідами й ніжна туга в колиханні

верховіття,

А в мені, спираючи віддих, почуття краси —

Багато більшої, як та, що могла б обняти вузька посуда
моєї душі.

Щоб я була твоєю амфорою! Але я можу тільки
Зблизитися до тебе, як сарна до поверхні лісового озера,
Пити з твоїх берегів і сколихненими хвилями
Торкати вгорі повисле галуззя рододендронів.

26. 3. 54

Т У Г А

Ти відпливаєш, як сон, через простір;
Не чути навіть плюскоту твого весла,
Лише моя душа тремтить, як струни
Розбитої viola da gamba.*)

Лиш часом тронуть серце низькі, теплі звуки
Якогось знаного старого мадригалу,
Що в'яже наші спогади.

Я сховала їх, мов віно, на дні скрині,
А ти розігнав їх далеко морськими птахами.

31. 12. 53

---

*) Інструмент 16-го віку

СМУТОК

Ой, ти не знаєш, вже не знаєш,
Як високо билося серце,
Як пахтіли уста
Страсним цвітом?

Вже ніколи, любий, вже ніколи
Не підемо по олеандри,
Ні по смаглих пісках
Під *Via lactea*.

Ой, може капне по небі, єдиний,
Кривава сльоза за нами
З Південного Хреста;
— Ти й не оглянися.

5. 4. 54

РАДІСТЬ

Прилинь до мене й принеси
Свіжість піль на твоїх долонях,
Піль, що ляцять перепілками й польовими кониками,
Піль, що дишуть отаву й полинь.

Забудь усе: сльозу і біль.
Гей, ярить глогорожу вітер!
Яр нам гукнув обніматися, і яркими дзвониками
Яр нас кличе в розсміяну путь!

1. 1. 54

СВІЖИЙ НАСТРІЙ

Розгойдалися хмари, як гилля ольшини,
І обняли мене дужі вихри.
Не співатиму вже лебединої пісні,
Не умру, як журавлиний клич.

Хтось сіє прімулі край тину
І сіє їх пригорщами в душі;
Щось проснулось в ній з ясної дитини,
(Я ж гадала: пішло собі геть долинами).

Що з того, що мене часто карбує смуток,
Що лягає на груди вечірня тінь.
Тече широко Чумацький Шлях,
Хтось б'є по струнах і каже: жий!

Ллється в мене життя молочною дорогою,
Стелиться тихий покров Богоматері
На оклики топіль, що біжать під горби,
І на всі мої німі питання.

Розходяться кола в замріяних водах
Від ніжного дотику теплого місяця,
І настрої говорить: «Тут середина землі,
Тут вільхи смугляві у псальмах говорять».

І спокій занурив коріння у мене;
Не ольса вже я, не трепітлива модрина,
Не хвилююся вже з вітрами. В півтіні
На плоскогір'ї стою, мов романський храм.

20. 2. 54

Т Р И Б А Ж А Н Н Я

Безобрисним, примерним речам
Останню форму дати — більше зрілу,
Як круглий овоч, осінню налитий.

І, як матрос, на синій щоглі
Орати дике море й розрізняти
Планетний біг і льоти гураганів.

Мій Господи: з бездомним людом
Ділити всі печалі, і відчути
Твоє крило над простими серцями.

20. 3. 54

З М І С Т

Віра Вовк	5
Болошковий платок	6
До ниви	7
Я плачу сльози черешневі	8
Гуцулка	9
Повстанка	10
Золоті підкови	11
Возвіщення	12
Ісус — Керманич	13
Різдво	14
Перед яслами	15
Гуцульській Матері Божій	16
Mater Dolorosa	17
Успеніє	18
Вознесення Марії	19
Орачі	20
Молитва	21
До Христа	22
Жанна д' Арк	23
В пахущий травень	24
Тюдів	25
Вранці	26
Дружба	27
Скрипка і орган	28
Срібна пісня	29
Прощання	30
Смерть троянди	31
Перед плавбою	32
Париж	33
Південь	34
Вечір	35

Бразилійська ніч	36
Червоний місяць	37
В монастирі	38
Фуга	39
Орхідеї	40
Над морем	41
As Favelas	42
До одного святого	43
У гавані	44
На склоні життя	45
Метелик	46
Самоцвіт	47
Троянди	48
Ожидання	49
Палена глина	50
Пучнявіє фігове дерево	51
Бажання	52
Дарунок	53
Мандрівник	55
Вежі	56
Симфонія	57
Ноктюрн	58
Сестричці	59
Мрія	60
Подрузі	61
Захід у Парані	62
Надія	63
Прохання	64
Розрада	65
Любов	66
Туга	67
Смуток	68
Радість	69
Свіжий настрої	70
Три бажання	72

